

NEBE SÛRESİ TEFSİR

Euzubillahimineşşeytanirracim bismillahirrahmanirrahim. Allahumme salli ala seyyidina Muhammed.

Nebe Sûresi Kur'an-ı Kerimdeki 78. sûre, Mekke'de nazil olmuş. Toplam ayet sayısı 40.

Nebe Sûresi'nin bazı ayetlerine tek tek değineceğim. Bazılarından hiç bahsetmeden geçeceğim. Oralar da tabii ki önemli. Fakat belli başlı yerlerde duracağım. Genel muhtevasıyla sûreyi ele almış olacağız inşallah.

Bismillah. Elhamdülillah. Vesselatu vesselamı ala Rasulullah. Allahumme salli ala seyyidina Muhammed.

Mekke dönemi zaten sıkıntılı bir dönemdi. Peygamberimiz aleyhisselatu vesselamın ciddi olarak sorgulandığı dönem, Mekke döneminin ilk yılları. Çünkü peygamberliğine karşı bir ret var.

İlk ayetten itibaren Allahu Teala buyuruyor ki esteğzu billah: "Neyi soruşturuyorlar? Üzerinde anlaşmazlıklara düştükleri büyük bir olay olan tekrar diriltirme haberini mi? Hayır, şüphesiz görüp bileceklerdir. Yine hayır, elbette görüp bileceklerdir. Biz yeryüzünü bir beşik, dağları da onun için birer direk kılmadık mı?"

Neyi soruşturuyorlar, diye Allah Peygamberimiz aleyhisselatu vesselama karşı soruyor. Çünkü müşrikler aralarında bir fısıldaşma halindedir. Onun peygamberliği gerçek mi? Başımıza ne geliyor? Böyle bir haber soruşturma hali var.

İki ve üçüncü ayette diyor ki: Üzerinde anlaşmazlığa düştükleri büyük bir olay olan tekrar diriltirme haberini mi? Çünkü Mekke'deki müşrikler kendilerini, doğayı Allah'ın yarattığına iman ediyorlardı. Ama ahirete iman etmiyorlardı. Cennete, cehenneme ve yeniden dirileceklerine iman etmiyorlar. Bu yüzden ölümlerini mücevherleriyle birlikte gömülmek istiyorlardı. Çünkü kabirde bir yaşam süreceğine inanıyorlardı. Dolayısıyla aralarında sürekli ölümden sonra yaşam diye bir şey gerçekten var mı, diye konuşuyorlar. Ama olmadığını da sürekli söylüyorlar.

Burada haber meselesine ilişkin çok güzel şeyler söylemiş Ali Küçük Hoca : *"İnsanların haber alma, haberdar olma merakı vardır hayatta. Bakıyoruz, hep bir haber peşinde koşuyoruz. Kim ölmüş, kim öldürmüş, nasıl ölmüş, neyle öldürmüş, kim nereye gitmiş, nereden gelmiş, kimin nesi doğmuş... İnsanlar meraklı. Bilmek, öğrenmek ve duymak isterler. Hatta semadan, yıldızlardan, yarıdan, yarıdan sonrasından haberdar olmak isterler."* Çok güzel söylüyor. Biz gerçekten her şeyden haberdar olmak isteriz. Hatta bazen bir araya geldiğimizde bizim lisede böyle biri vardı evlenmiş duydun mu, gibi türlü konuşmalara gireriz. Hep bir haber alışverişinde bulunuruz bir araya geldiğimizde.

Bizim haber alma ihtiyacımız var. Bu bize Allah'ın koyduğu duygulardan birisi, merak. *"Belki de hakları vardır. Çünkü Allah onlara beş duyu verdi.*

Koklamak, tatmak, dokunmak, duymak isterler." İnsan fitraten öğrenme potansiyeliyle yaratılmış. Sen iyi bir şey de öğrenebilirsin, boş bir şey de öğrenebilirsin. Ama hakikat şu ki, sende bir öğrenme potansiyeli var. Ve bu açıklık içinde olduğu için, sen hep bir şeyin haberini almaya çalışıyorsun. Mesela öğrenme duyunu magazin haberleriyle, filmle, instagramdaki boş şeylerle de doldurabilirsin.

Beyin sürekli boş bilgilerle dolduğunda doğru olanı öğrenmekte güçlük çeker. Çünkü bir haznemiz, kapasitemiz var. Sen orayı dolduruyorsun görüntülerle, seslerle, bilgilerle; lazım olan şeyi almaya artık yer kalmıyor. Belki de zaten az bir kapasiten var, onu da dolduruyorsun. Sonra bir Kur'an okumaya kalktığında çok sıkıldığını hissediyorsun. Sadece nefsen değil yani, kapasiteni de tüketmiş olarak geliyorsun. Kapasiten bitti, kullandın.

İslam insanın öğrenme özelliğini hayra kanalize eder. Ama bugün insanlar merak konularında İslamiyeti söz sahibi kılmazlar. Yani senin merak ettiğin şey cennet, cehennem, dinimi nasıl daha iyi yaşayabilirim, değil. Nelerde indirim var, ne yiyebiliriz, nereye tatile gidebiliriz, Müge Anlı'daki devam eden program ne... Allah bize merak duygusunu, O'nu merak edelim diye vermiş. Biz Allah'ı merak etmeliyiz. Benim nasıl bir Rabbim var? Niye ben Rabbime tam olarak muhabbet duyamıyorum? Sonra insan kendisini merak etmeli. Ben nasıl bir insanım? Benim yeteneklerim neler? Herkesin bu hayatta iz bırakması lazım. Herkesin bu hayatta yaptığı iyi bir şey var. Sen bu hayatta ne yapıyorsun? Neye dokunuyorsun? Neyi daha anlamlı hâle getiriyorsun? Öldüğünde bu dünyadan ne eksilmiş olacak? Öyle bir yaşantı sürmelisin ki sen öldüğünde bir şey devam etmiyor olmalı. Öyle bir şey yapmalısın ki yaşarken, ölümün bir eksiklik açmalı ve insanlar bunu kapatmaya çalışmalı. Ama sadece kendine odaklı bir hayatın varsa, öldüğünde sadece ölmüş olacaksın. Ve buradan şunu anlayabilirsin ki anlamlı bir hayatın yok. Çünkü sadece kendi hayatında bile kaliteli şeyler yapıyor olsan başkalarına dokunmadan bile örneklik teşkil etmiş olursun. Sen öldüğünde bu örneklik hatırlanır.

"Birisi bir ev yaptırır merak ederiz, acaba kaç mal oluyor diye. Hatta adamın evini ölçüp adımlamaya kalkarız. Filan artistin kocasını, Amerika'daki tren kazasını... her şeyi merak ederiz. Ama de ki: " O azim bir haberdir." (Sad suresi, 67) Allah u Teala diyor ki Galehu ve ne ben azimun. De ki o azim bir haberdir. Bu Kur'an azim bir haberdir." Yani Kur'an bu dünyadaki en büyük haberdir ama sen onu merak etmiyorsun. Ünlü bir çift boşandığında neden boşandıklarını merak ediyorsun. Seni hiç ilgilendirmeyen insanların hayatını merak ediyorsun ama Kur'an'ı merak etmiyorsun. Allah Kur'an'ı merak etmeni istiyor. Azim bir haberdir diyor, haberlerin en büyüğüdür. Merak duygusunun bir tadı vardır. Bir şeyi çok fazla merak ettiğini düşün. Mesela ben sürpriz

yapacağım sana, bunu biliyorsun ama ne yapacağımı bilmiyorsun. Çok merak edersin. Ya da seninle yarın çok önemli bir şey konuşacağım, dedim ama konuyu söylemedim. Çok merak edersin ne konuşacak diye. İnsanın böyle içi içini kemirir, başka şey düşünemez. Ama biz Kur'an'ı merak etmiyoruz. Oysa ki Allah burada onu, Kur'an'ı çok merak edelim, gece gündüz Kur'an'ı öğrenmeye çalışalım diye içimize o merak duygusunu koymuş. Biz o merak duygusunu magazinle, instagramla tüketiyoruz.

Şimdi İzmir'dekiler, Allah rahmet eylesin, çok büyük bir deprem oldu. Haberlerde hep bunu görüyoruz ve gündemimizde. Ama bir ay sonra bu haber yayınlanmayacak. Ve biz 1 sene sonra İzmir'deki depremi unutacağız. Haberinin etkisi silinecek. Ama diyor ki Kur'an öyle bir haber ki etkisi hiç silinmeyecek. 500 yıl önce de çok önemliydi. Şimdi de çok önemli, 500 yıl sonra da hala çok önemli. İlk günkü gibi. Peygamberimizin zamanında ilk indiğinde nasıl önemli, heyecanlıysa şuanda da aynı önemli ve heyecanlı. Ama sen o haberi açıp bakmıyorsun. Bakıyoruz Kur'an kıyamete kadar bütün insanları, zamanları, mekanları kapsayacak gerçekten azamet sahibi bir haberdir.

"Allah diyor ki ne oluyor size? Siz neyin peşindesiniz? Neleri öğrenmeye çalışıyorsunuz? Haber mi arıyorsunuz? Alın size azametli bir haber: kıyamet kopacak." Kıyamet ne zaman kopacak önemli değil. Sen öleceksin. Sen öldüğünde senin kıyametin kopacak. *"Eğer bunun altından kalkabilecekseniz alın size bir haber daha: diriliş ve hesap, kitap haberi."* Hakikaten bunlardan daha büyük bir haber var mı? Neye şaşıyorum şu an biliyor musunuz? Ben bunları defalarca okumuşken şuan okuduğumda yine tokat yemiş gibiyim. Bu da Kur'an'ın hakikaten mucizevi bir kitap olduğunu yine gösteriyor. *"Ne olmuş? Baban mı ölmüş? Sevdiğin biri mi yanmış? Trafik kazasında 50 kişi mi ölmüş? Bunlar haber mi sanki zaten günün birinde ölecekti hepsi. Ölmüş işte. Bunlar haber mi? Ama alın dayanabilerseniz size haber: kabir, mahşer, sırat, mizan, cennet, cehennem, azap, hayat, ölüm, ahiret, İslam, Kur'an. Bunlardan büyük bir haber olur mu? Kur'an azim bir haberdir. Kur'an'ın bize öğrettikleri en büyük haberdir. Ben gazetenin yazdığını, televizyonun ulaştırdığını onlar ulaştırmasa da öğrenebilirim. Bir saat sonra, bir gün, bir ay, bir yıl sonra da öğrenebilirim. Ama Kur'an'ın verdiği haberi ondan başka hiçbir kaynaktan öğrenme imkanına sahip değilim."*

Ah keşke insanlar kendilerine lazım olmayan haberler peşinde koşacaklarına gerçekten kendilerine lazım olan haberlere yönelseydiler." Allah insana beş duyu verdi. Haberdar olmak zorunda çünkü. Ama bunları yönlendirecek, hayra kanalize edecek, kontrol edecek akıl da verdi Allah. Keşke insanlar hayvanlar gibi bu duygularını kontrolsüz kullanacaklarına, insan gibi kullanabilmeyi becerebilmiş olsalardı.

Hadi başka şeylere vakit ayırıyorsun. Ayırmaman lazım malayani ama tamam ayırdın. *“Mutlaka Kur’an’a da zaman ayırman lazım.*

5 saat televizyon, 1 saat tabelalar, levhaları okudun. Allah için Kur’an levhalarını da okumalı değil miydin?” Bir günümüzü düşünelim. Kaç saat ne yapıyoruz? Vallahi biz nasıl öleceğiz ben bilmiyorum. Telefon öyle sihirli bir şey ki Instagramda gezerken bir saat geçiyor. Ama biz aralıksız olarak 1 saat Kur’an’ın başında oturmuyoruz. Mesleki olarak Allah’a şükürler olsun ki Kur’an öğrettiğim için, bu da Allah’ın bana çok büyük bir lütfu. Kur’an’la haşır neşir olmak zorunda kalıyorum. Çok büyük bir lütuf bu. Onun dışında kendi kendimeyken de her gün açmam gerekiyor. Ama çok korkuyorum bunun bende bir ritüele dönmesine, hani sadece bir muhasebecinin bilgisayarını açması gibi Kur’an’ı Kerim’i açmaktan korkuyorum.

Altı ve yedinci ayetler: *Biz yeryüzünü bir beşik dağları da onun için birer direk kılmadık mı?* Burada üç kelimededen bahsediyor. Bakara suresinde Allah u Teala yeryüzünden bahşederken “fıraşa” kelimesini kullanıyor. Bu döşek demek, yani yayılan bir yergi. Bir başka yerde “kifâta” kullanıyor.

Bu da bezlerden yapılan çadır eteği demek. Yine barınacak bir şey. Burada da “mihada” kelimesini kullanıyor. Anlamı beşik. Toparlarsak *“Yeryüzünün böyle bir özelliği var, ölülerin ve dirilerin içinde sallana sallana büyüdüğü, oturduğu, dinlendiği yer. Fıraşa: döşek, oturup dinleneceğin yer. Kifata: çadır, bez, burada konumlanacağın bir yer. Mihada: beşik, sallana sallana büyüyeceğin bir yer.”* Yani sen yer yüzünün beşiğinde büyüyorsun, barınıyorsun ve ölüyorsun. Öldüğünde de kabirdeki aşamaların devam ediyor. Bu ayrıca bir detay ama benim çok hoşuma gitti, buradaki incelik.

Şimdi çift meselesine gelelim. Yine çok güzel bir konu. Hatta Nebe Sûresi’nin karı-koca ilişkilerini anlamak bağlamında çok önemli bir sûre olduğunu dinlemiştik.

Sekizinci ayette diyor ki: *Sizi çift çift yarattık.* Devam ediyor: *Uygunuzu dinlenme vakti kıldık. Ayette geceyi bir örtü yaptık. 9,10.* Bazı müfessirler tarafında geceyi örtü yaptık ile sizi çift çift yarattık ayetleri birlikte alınır. Allahu Teala karı-koca ilişkisinden bahsederken de huzur bulasınız diye sizi birbirinize örtü kıldık diyor. Gece ve gündüzden bahsederken de örtü kıldık diyor. Geceyi gündüze örtü yaptı Allah. Biz gece olduğunda artık gündüzün herhangi bir esamesini bulamıyoruz. Tamamen örtüldü. Veya gündüz örtüsü geldiği zaman da sanki hiç gece olmamış gibi her yer aydınlık oluyor. Ayette çiftten bahsediyordu, yeryüzünde bir sürü çift vardır. Gece ile gündüz, yaz kış, sabah akşam, soğuk sıcak, kadın erkek. Bunlar hep birbirlerini tamamlarlar. O yüzden benim birine ihtiyacım yok diyemezsin. Çünkü Allah diyor sizi çiftler halinde

yarattım. Ama şöyle bir detay var. Bazı insana evlilik nasip değildir. Onun eşi cennettir. Senin parçan cennette de olabilir, bu da bir imtihan olabilir insan için.

Nasıl ki gece örtüsü geldiğinde sen gündüzden hiçbir şey göremiyorsan, karı koca birbirine öyle bir örtü olmalıdır ki, sen eşini öyle bir örtmeli, öyle bir muhafaza etmelisin ki; eşindeki kusuru, çatlağı, sızıntıyı dışarıdan bir göz asla görememeli.

Tıpkı gecenin gündüzü örtmesi gibi. Yine aynı şekilde eşin de seni öyle örtmeli. Senin de kusurun, eksiğin dışarıdan gözükmemeli. Gece ve gündüz gibi birbirinizi örtmeli, kendi içinizde birbirinizi iyileştirmeli ve mahremiyetinizi kimseyle paylaşmamalısınız. Bu kadar hassasiyetle Allah üzerinde duruyorken, bir kadının kocasını, ya da bir kocanın karısını insanlara kusurlarını anlatması, onun dedikodusunu yapması yeryüzünde yapılacak en hayasız, iffetsiz, iğrenç işlerden biridir. Bu çok mahrem bir alan.

Mahremden kastım sadece yatak odası değil. Eşinin herhangi bir konudaki acziyetini, beceriksizliğini kadınlarla olan altın gününde geyik yapmak için kullanamazsın. Ya da aynı şekilde eşin bununla ilgili bir şey söyleyemez. Bu bir sofraya kurmak bile olabilir. Eşler birbirinizi rencide etmemeli, küçük düşürmemeli. Eşler birbirini öyle güzel örtmeli ki birbirlerinin şerefini ve vakarını artırmalıdır. O senin eşin olduğu için daha vakarlı gözükmeli sen onu daha saygın kılmalısın. Aynı zamanda o da seni. Onu affettiysen tıpkı gecenin gündüzü örtmesi gibi affetmelisin. Bir daha bu hata hatırlanmamalı, başına kakmamalısın. Ama tabii ki karı koca arasında sorun olabilir. Böyle bir durumda da bunu çözebileceğini düşündüğün bir kişiyle paylaşmalısın ve onun çözümünü de dinlemelisin, tavsiyeyi uygulamaya hazır olmalısın. Bu istişare edeceğin bir kişi önemli. Allah bir şeyi söylerken aslında çok şey söylüyor. Sizi çift çift yarattık diyor ama sadece tek bir şeyden bahsetmiyor. Yani gece ile gündüzü, karı koca ile bağladı birbirine. Gerçekten mucizevi bir kitap.

“Subata” kelimesi geçiyor. Uyku, dinlenme kıldık. Bir diğer anlamı da ve ya onu bir amellerin kesim noktası kıldık. Yani sen uykundayken hislerin biter, duyguların biter ve amel defterine de ara verilir. Uykundayken günaha girmezsin.

“Meaş” kelimesi kazanç demektir. Gündüz sen kazanç halindesin. Gündüzü çalışma kıldık. Maaş buradan geliyor herhalde. Yani gündüz senin çalışıyor olman lazım, gece dinleniyor olman lazım. Gündüz amel defterini doldurman lazım.

13. ayette: Parlak ışık veren Güneş’i var ettik. Burada da “vehhac” kelimesi geçiyor. Parlak ve nurlu demektir. Yani hem ısı hem de ışık kaynağı olan, ve ya tutuşturulmuş anlamına gelir.

14 ve 16. Ayetler arası: Taneler, bitkiler, ağaçları sarmaş dolaş bahçeler yetiştirmek için yoğunlaşmış bulutlardan bol yağmur yağdırdık diyor. Bu ayeti kerimede de “hab ve nebat” kelimeleri geçiyor. Hab, Ademoğlunun ekip biçtiği şeyler. Nebat ise kendiliğinden büyüyen, yol kenarlarında büyüyen şeyler olur ya biz hiçbir şey yapmayız

büyürler. Allah bunları da bizim için var ettiğinden bahsediyor. Bütün bunları anlattı, anlattı. Bizim için neler yaptığını, çiftleri, geceyi, gündüzü, hepsini. Sonra 17. Ayette diyor ki doğrusu hüküm gününün vakti elbette tespit edilmiştir. Yani ey insanlar ne diye benim sizlere sunduğum delillerden hareketle yeniden dirileceğinize ve benim sizi hesaba çekeceğime dair bir sonuç çıkaramadınız. Nasıl oluyor da bu anlattıklarımın böyle bir neticeye varamadınız? Öyleyse hemen hatırlatayım size.

Fasıl günü vakti belirlenmemiş mutlaka gerçekleşecek bir gündür. Yani hesap günü. Mürselat suresinde geçiyordu. Her şeyin hesaba çekileceği gün. Yani kıyamet günü. Bu da üç safhaya ayrılıyor. Sura üfürülme. Sura üç şekilde üfürülecek. 1. Sura üfürülme: nef'ayı feza diye geçiyor. Bu korku. Yani 1. Sura üfürüldüğünde herkes donup kalacakmış korkuyla. Bir videonun dondurulduğunu düşünün. Dünyada ne varsa donacak. 2. Sura üfürülme: nef'ayı sahika: burada herkes ölecek. Aynı anda ölecek. 3. Sur: nef'ayı kıyam. Kıyam ayağa kalkmaktan da gelen bir şey. Bütün varlıklar kabirlerinden ayağa kalkıp mahşer alanına doğru yürümeye başlayacaklar. Yani sur 3 aşamada gerçekleşecek.

Tıpkı yerden biten mantarlar gibi. Mantar yukarı doğru patlar ya hekes kabirlerinden yukarı doğru paylayıp dalgalar halinde gelecek. Akın akın bir geliş mahşer alemine doğru. O gün insanlar işlerinin onlara gösterilmesi için bölük bölük gelirler. Ve gelirken de hepimiz farklı şekillerde gelecekmişiz. Yani kimisi binekli, kimisi bineksiz, kimisi atla, kimisi yürüyerek, kiminin yüzü ak, kiminin yüzü kara, kimi sürünerek, kimisi ayakları çıplak, kimisi zincirlere vurulmuş vaziyette amellerinin sonucunu görmek üzere mahşer salonuna getirilir. Ve herkes nasıl yaşadıysa o gruba gelir. İşte bunlar biracılar, bunlar eşcinseller, bunlar zinacılar, dedikoducular... Kim hangi ameli yoğun yaptıysa onun grubuyla dalga halinde gelirler. Ve sen kimi imam edindinse kendine onunla gelirsin.”

İmam demek, ilah demek, insanın tapındığı şeydir. Dünyada senin için her şeyden daha önemli olan, bütün kendi kararlarının önüne koyduğun varlık neyse senin imamın, ilahın odur. Ve onun önderliğinde gelirler. Bu grupların içinde elbette Hz. Muhammed aleyhisselatu vesselam da olacak. Acaba onun grubunun içinde yer alacak mıyız, almayacak mıyız? İsra Sûresi'nde herkesin imamlarıyla, önderleriyle birlikte geleceği söyleniyor.

Acaba Hz. Muhammed aleyhisselatu vesselam bizim imamımız olacak mı? İnşallah O'nun arkasında oluruz. Madem öyle istiyoruz o zaman Rasulullahın sünnetini, hayatını çok iyi tanımak, O'na tabi olmak zorundayız. Amellerimizi, fiillerimizi, tüm hayatımızı ona dayandırmak zorundayız. Hayatımızı ona çıkarmak zorundayız. O'nu imam ve önder bilmeliyiz. Başka çaremiz yok

Herkes akın akın gelmeye başladı. Kıyamet sahnesi, insanlar çırılçıplak, kapkaranlık bir an, göz gözü görmüyor, dağlar yürütülüyor, her şey parçalandı, dağlar tiftik tiftik edilir diyor. Her şey uçuşuyor, büyük büyük sesler, gürültüler çıktı, herkes korku içinde. Bir

takım insanların kolları arkadan bağlı. Bilmiyorum biz ne haldeyiz. Böyle karanlık, ışıksız bir anda gökler kapı kapı açılacaktır.

“19. ayet anlayabildiğimiz kadarıyla açılan bu kapılardan melekler gelmeye başlayacak. Melekler sıra sıra dizilip Rabbinin buyruğu gelince, (Fecr suresinde geçiyor) gökyüzünden inmeye başlayacaklar. Dağlar yürütülüp serap olacak. Yani dağlar yerlerinden sökülüp yürütülmeye başlayacak.” Sonra da tiftik tiftik olacaklar.

Dünya böyledir zaten, bir varmış bir yokmuş. Yani bağlanmaya değmez, kibleleştirmeye, onsuz olmaz demeye değmez. Çünkü her şeysiz olur arkadaşlar, Allah’sız olmaz. Allah, dünyanın kulu kölesi olmaktan sakındırın bizi. Sadece kendisine kul, köle etsin.

Cehennem azgınları beklemektedir. Cehennem kendisine kimlerin geleceğini biliyormuş isim isim. Cehennemdeki kişinin de yeri hazır, bekliyor. Cennetteki kişinin de yeri hazır, sabırsızlıkla bekliyor. Hümeze Sûresi’nde şöyle geçiyor:

O kalplere uzanan Allah’ın tutuşturulmuş ateşidir. Kalplerinden yakalar onları. Çünkü onlar kalpleriyle cehennemi dilediler. Çünkü kalp, kabul, iman, ret makamıdır. Onlar kalpleriyle neflerini, şehvetlerini seçtiler. İmanı seçmediler. Cehennem onları kalplerinden yakalar.

“23-26. ayetler: orada sonsuz kalacaklardır. Orada serinlik bulamayacaklardır. İşlediklerine uygun olan irin, kaynar su dışında bir içecek bulamayacaklar. Burada da “ahkaba” kelimesi geçiyor. Bu çağlar ve çağlar boyunca demekmiş. Yani cehennemde bir çağ boyunca yanacaklar. Çağ bitecek, yeni bir çağ başlayacak, Çağ bitecek tekrar yeni bir çağ başlayacak. Sonsuz. Çağlar boyunca yanacaklar. Acaba bizler de cehennem beklediği müşterilerimizden miyiz, cennetin mi? Sosyal ilişkilerimiz, ekonomik dünyamız, siyasal yapımız, bireysel planımız, toplum planımız, problemlerimizin tespiti ve çözümünde kiminle hareket ediyoruz? Bizim planlarımızı kim belirliyor? Allah mı yoksa başka şeyler mi? Hayatlarını Allah’a sormadan, Allah’ın kitabıyla düzenlemeden yaşayanların cehenneme gideceklerini anlatıyor bu ayetler.

Su ve irin: içecekleri yakıcı bir hararet demektir. Cehennemdekilerin gözyaşları bir havuzda toplanır. Bunun adına “hamim” denir. Ve onlar bunlardan içerler. Ya da cehennemliklerin içeceği bir içkidir. 10.000 derecede erimiş bir madenin eriyiymiş ki bundan içtikçe karınları, bağırsakları patlayıverir.

Gassak da dondurucu bir soğuk ya da irin demektir. İşte cehennemliklerin içeceği bunlardır.”

Burada muvafık kelimesini kullanıyor Allahu Teala cehennemliklerden bahsederken. Yani tam olarak onların hak ettikleri bir azaptır bu fazla değil. Tam onlara göredir. Ama

cennetten bahsederken Allah ikram edilen diyor. Yani cenneti hak ettiğimizi söylemiyor. İkrâm edilmiştir, sunulmuştur. Ama cehennemde yapılan hiçbir azap fazlalık değil, hepsi amelinin karşılığı. İrinler, donmaklar, dikenler senin her bir amelinin karşılığı. Cennete hak ederek gidemeyiz zaten. Cehenneme amellerimizle, cennete Allah'ın rahmetiyle gideriz. Ama tabii Allah diyor ki sakın şeytan sizi benim affımla kandırmasın. Allah affedecek diye rahata takmak, dünyada yapılacak en aptalca şey.

“Peki ey kulum benim dünyada senden istediğim emirlerin hangisi bu kadar irindi, iğrençti, bu irini içmek kadar zor ve tiksindiriciydi de yapmadın? Bu irini, kanlı şeyleri mi içmek zordu, namaz mı, oruç mu, tesettür mü iğrençti de onları tertemiz uygulayıp da tertemiz cenneti hak etmedin dese ne diyebilecektir bu adam?” Vallahi hiçbir şey diyemeyiz.

27. ayetten devam ediyorum: *Çünkü onlar hesaba çekileceklerini ummazlardı.* Yani insanın günah işlemesinin, farzları yerine getirmemesinin sebebi olarak hesabı umursamamalarını söylüyor Allahu Teala. Bir insanın ölümü hatırlamak istememesinin sebebi hesabını vermek istemeyeceği şeyler yapmasıdır. Ölümden, kabirden bahsetmek istemez. Çünkü sadece kafasına göre bir hayat yaşadığı için hesabını düşünmek istemez.

28. *Ayetlerimizi hep yalan sayıp dururlardı.* Yalan saymak küfürden biraz farklıdır. İnkâr etmek ayetleri tümüyle reddetmek ve inanmamak demektir.

Ama yalan saymak ayetlere inanmakla beraber gereğini yerine getirmemek demektir. Demek ki bu Müslümanlar için bir ayet. Çünkü kafirler için inkâr ediyor diyor zaten. Ama Müslümanlar için yalan sayarlardı diyor. Demek ki Müslüman o ayeti kabul ettiğini söylüyor ama hayatını o ayete göre düzenlemiyor. O zaman yalan saymış oluyor.

31-34. *ayetler: Doğrusu Allah'a karşı gelmekten sakınanlara bir kurtuluş, bahçeler, üzümler, kendileriyle bir yaşta, göğüsleri tomurcuklanmış genç kızlar ve dolu dolu kadehler vardır. Amme suresinin 34. Ayetinde de dihak diye bir kelime geçiyormuş. Bu ardi ardına dolan şey demek. Buhari'de geçen bir hadis i şerif. Muhakkak ki muttakiler için mefaz vardır. Mefaz, herhalde muhafaza da buradan geliyor. Mefaz, kurtuluş demektir, korunmak demektir.* Yani cehennemden şerrinden korur Allah, muhafaza eder. Demek ki takvalılar kurtuldular cehennemden, azaptan, kandan, irinden. Ve cenneti hak ettiler. Çünkü cehennemden muhafaza edilen cennete ulaşacak demektir.

35. *ayet: Orada boş ve yalan bir söz işitmezler,* diyor cennettekilerden bahsederken. Burada hep güzel, doğru sözlerin anlatılacağından bahsediliyor. Beni en çok heyecanlandıran şey cennetle ilgili meselelerde oraya inşallah gidersek, tanışacak olmak. Peygamberimiz aleyhisselatu vesselamın kendi ağzından bir şeyleri dinlemek, İmam Nebevi'den dinlemek Kırk Hadis'i nasıl yazdığını, İmam-ı Buhari'den hadisleri nasıl bir araya getirdiğini dinlemek, büyük insanlarla bir araya gelip sormak. Hz. Hatice'ye sormak Rasulullah geldiği zaman ilk vahiyle titrerken nasıl teselli ettiğini, Hz.

Ömer'le bir araya gelip şunu nasıl yapmıştın diye sormak, hani biz siyerden hep okuyoruz ama direk onların ağzından dinlemek çok heyecanlandırıcı bir şey. Orada dinlemek istediğim çok şey var. Görebiliriz diye de düşünüyorum. Çünkü cennette istediğiniz her şey vardır, diyor. Tarihte olmuş sahneleri görmek, mesela Rasulullahın vahiy aldığı anı görmek. Tarihte bütün merak ettiğimiz anıları görmek. Orada hiç boş şey işitmezler çünkü orada hep üstün şeyler olacak inşaallah.

“Mesela orada üst üste, iç içe odalar vardır diyor cennet için. Kur’an’daki bu cennet anlatım modelini duyan adam, cenneti dünyaya taşıma adına, ya da dünyasını cennetleştirmek için hemen dubleks, tripleks daireler peşine düşünüyor. Mesela Kur’an’da akıp giden ırmaklardan söz edildiğini duyuyor. Adam hep pınar başlarında olmayı hedefliyor. Evinin altından, üstünden pınarlar akıtmaya çalışıyor. Cennet’te gürültü, patırtı olmayan yer olduğunu işitiyor. Böyle yerler bulmaya çalışıyor. Aman böyle mütana sakin bir semt olsun diyor. Yani dünyasını cennet haline getirmeye çalışıyor.” Dünyadaki nimetlerden faydalanmamızda hiçbir sorun yok. Ama dünyayı tümüyle cennetmiş gibi yaşamaya çalışırsak o zaman dünyaya kazık çakmak isteriz. Ve ölmek istemeyiz. Halbuki dünya bizim terk edip gitmek istediğimiz bir yer olmalı. Muhabbetimiz ve meylimiz ahiret için olmalı.

36. ayette: Bunlar Rabbinin katından hesaplarının karşılığı verilenlerdir. Ama burada “ata’en ” kelimesi geçiyor. Atıye diye de yazılıyor. Yani fazla fazla verilen. Hak edilen değil, ikram edilen. Kafirler, cehennemlikler için kullanılan kelime ‘cezaen vefaga’. *“Cennetlikler için kullanılan kelime atıye. Birinde tam hak edilen ceza, diğerinde ise ikram edilen, hesapsızca kat kat verilen mükafattan bahsediyor.”*

Bütün bunları kazanabilmemiz için Allah’a kulluk yapmamız gerekiyor. İnsanlara ya da kendi nefsimize kölelik değil. *“Unutmayalım ki birbirine kul köle olanlar, ancak onların ikramlarına ulaşabilirler. Yani sen kimi hoş tutmak istiyorsan, kime sonsuz itaat ediyorsan tabii ki onun nazarında bir rütbe elde edersin. Patronun gözüne girmek gibi. Ama bizim gayretimiz, muhabbetimiz, iştiağımız Allah nazarında bir yere gelmek olması lazım.”* Benim bütün işlerimi Allah beğeniyor mu beğenmiyor mu diye tartmam lazım ki kulluğumu ispatlayayım. Böylece Allah benim için cennette bir oda ayırsın.

Öyleyse biz kimin kölesi olduğumuzu, kimin arzularına boyun büküp hatırını kazanmaya çalıştığımızı, kimden neyi beklediğimizi iyi düşünelim. Hatır kelimesi çok önemli. Yani biz birinin hatırını kırmamak için bir şeylere susabiliriz, yapmak istemediğimiz bir şeyi yapabiliriz. Hatır çok başka bir şeydir çünkü. İşte bizim Allah’ın hatırını kazanmaya çalışıyor olmamız gerekiyor. Sadece farzları yerine getirmek değil. Allah’ın hatırını kırmamak ve O’nun hatırı için bir şeyler yapmak.

38. ayette: Burada yine meleklerin gelmesinden bahsediyor ayeti kerimede . “O gün orada Rahman’ın huzurunda kimse konuşmayacak, kimsenin konuşmaya cesareti olmayacak. Ancak Allah’ın konuşmasına izin verdikleri ve sadece hak olan konuşacak.

Hak olarak, doğruyu konuşacak. Konuşabilen insanların ağzından sadece La İlahe İllallah sözü çıkacağına dair bir görüş var. Çünkü en doğru söz La İlahe İllallah'tır." Veya şu cümlenin çok geçeceği bilgisi var. Cennete ancak rahmetle, cehenneme de ancak amelle girilir. Bu sözü ruhlarımız söyleyecekmiş.

39. ayette: İşte gerçek gün budur. dileyen kimse Rabbine götürecektir bir yol benimser. Çok açık yani aslında. Buraya gelene kadar bir sürü merhaleden bahsetti.

Şimdi diyor bütün bu hakikatlere karşı siz artık nasıl bir yol istiyorsanız, öyle bir yol tutabilirsiniz. İster cennete, ister cehenneme bir yol tutun.

40 ayet: Sizi yakın gelecekteki bir azapla uyardık. O gün kişi elleriyle sunduğuna bakar. İnkarcı da keşke toprak olsaydım der. Çünkü artık kaçacak bir delik kalmamıştır.

Buradaki toprağı da dört anlama ayırmış müfessirler.

"1-Hesabın korkunçluğunu, amellerinin, hayatlarının korkunçluğunu görünce, keşke toprak olsaydım, bir hayvan olsaydım, hesabım olmasaydı der.

2- Keşke dünyadayken hesapsız bir varlık olsaydım. İşte ağaç, hayvan... bunlardan birisi olsaydım, yaşasaydım ama hesabım olmasaydı.

3- Bu sözü söyleyen kafirler şöyle der. Keşke Adem gibi olsaydım, topraktan yaratıldığımı bilseydim, Adem'in yolunu tutsaydım, Allah'a kulluk etseydim bugün mahcup olmazdım.

4. Bu sözü söyleyen kafir şeytandır. Ve şöyle der keşke toprak olsaydım, keşke topraktan yaratılan Adem'e karşı ateş özelliğimle kibreye kapılıp karşı gelmeseydim. Keşke topraktan yaratılan Adem şahsında Rabbime asi gelmeseydim diyecek olan şeytanın sözüdür.

Bu sureyle alakalı bu kadar söz yeter. Rabbim gerektiği gibi iman edip amele dönüştüren kullardan olmayı nasip eylesin. Amin. Subhaneke Allahümme Ve bihamdik. Eşhedü en la ilahe illallahu ente estağfiruke ve etubi ileyk. Allahümme salli ala seyyidina Muhammed. "

Aslında Allah u Teala en iyi öğretici. Onun kitabında konular hep böyle aşamalarla. Önce bize en önemli haberin ne olduğunu söyledi. Sonra bize o haberin içeriğini açtı. Kıyametin en önemli haber olduğunu söyledikten sonra bize kıyameti anlattı. Sonra kıyamet gününe gelene kadar cennetlikler neler yapar, cehennemlikler neler yapar bunları hatırlattı. Cennet ve cehennemi uzun uzun anlattı. Sonra yeniden hepimizi mahşer gününe, hesap anına geri götürdü. O gün insan toprak olsaydım der veya konuşabilenler sadece hayırlı sözler söyler. Toprak olsaydımla bitti.

Aklı olan ibret alır. Yine de beni bu suresinde en çok etkileyen kısım insanın merak duygusunun, haber alma arzusunun Allahu Teala tarafından koyulma sebebimizin,

Kur'an'ı merak etmemiz olması. Buna rağmen bizim Kur'an'ı hiç merak etmememiz. Bu benim canımı çok yaktı hem de bana yeniden bir tokat oldu.

Zaten müminlerin bir özelliği olarak da Allahu Teala *"Onlar boş sözlerin peşine düşmezler"* diyor. Ama biz o kadar çok bize lazım olmayan bilgilerin peşine düşüp birbirimize anlatıyoruz ki hayırlı bir söze gerek kalmıyor. Hakikaten her buluşmaya bir ayetle, bir hadisle gitmek ve misafirlğe gittiğimiz evden de bize bir ayet ve hadis söylemesini istemek lazım.

Bunu eğer üst üste yaparsak bir sefer ikram etmez, iki sefer ikram etmez. Belki biz beşinciye o eve gittiğimizde bize bir ayet, bir hadis söyleyebilir karşımızdaki. Ama biz böyle şeyleri yapmaya çekinen insanlarız. Neden? Allah'ın keliminden utanırız çünkü. Gidip beğendiğimiz bir kitaptan alıntı okumaya utanmayız ama ayet okumaya utanırız. Niye? Ayet utanılacak bir şey mi? Buradaki aşağılık kompleksimizi ben anlayamıyorum. Bize dindar diyecekler diye mi çekiniyoruz. Hoca oldun diyecekler diye mi? Hayır hoca olmadım. Ben bu ayeti çok sevdim ve sana getirdim. Bir kağıda yazıp bırakabiliriz. Ama biz Allah'ın kelimini söylemeye utanan rezil insanlarız. Bir hadis i şerif söylemeye utanıyorsak bu rezillik. Yani nasıl insan ailesine bir hadisi, bir ayeti söylemeye çekinir. Kolay demiyorum. Onlar kollarını açmış ah yavrucuğum, güzel kızımız bize ne olur birer ayet, hadis oku diye beklediklerini iddia etmiyorum. Ama Allah'ın kelamı utanılacak bir şey değil. Ve bizim bunun yollarını bulmamız lazım. Küçük zarflara yazabiliriz. Buzdolabının üzerine yapıştırabiliriz. Bir süs alabiliriz bir ayet, bir hadis yazabilir içinde. Yani biz istersek neler yapabiliriz.

Ama mesela şu ki biz Allah'ın keliminden ve Rasulullahın sünnetinden utanan rezil mahluklarız. Utanıyorsak reziliz. Eğer bizim etrafımızda Allah'ın bir ayetini söyleyemeyeceğimiz kişi yakın arkadaşımızsa...yani en azından size saygı duyduğu için dinlemesi lazım.

Mecburuz arkadaşlar, ucundan, köşesinden, önce bu aşağılık kompleksinden kurtulacağız. Demek ki biz Allah'a güvenmiyoruz. Yani Allah'ın sözünün en yüce söz olduğuna güvenmiyoruz. Muhabbetin arasında ben de geçen şöyle bir şey okumuştum, Peygamberimiz de böyle demiş, de bitsin. Ben demiyorum oturup birbirimize vaaz verelim, annemize babamıza saatlerce anlatalım demiyorum.

Ama nasıl muhabbet arasında diyorsun geçen bir kurabiye yaptım çok güzel oldu. Aynı bunun gibi muhabbet arasında diyeceksin ki geçen şöyle bir hadis okudum. Tabii bunu diyebilmemiz için ayet ve hadis okuyor olmamız lazım. Okumamız, bilmemiz lazım ki söyleyebilelim. Okumadığımız için aklımıza gelmiyor.

Tembel neslimize bir tavsiyede daha bulunuyorum uygulama indirin arkadaşlar. Oradan hadis okuyabilirsiniz bu kadar üşengeç bir nesil için konuşuyorum. Aynı zamanda Feyzül Furkan'ın meali varmış uygulama olarak. Oradan da bakabilirsiniz. Çok üşeniyorsanız kopyala yapıştır yapın ve notlar kısmına yapıştırın bir ayet, hadisi. Allah

da tembelliğimize şifa versin. Benim tavsiyem bir kağıt kalem edinmeniz ve yazmanız, bir kitap edinip işaretlemeniz olur.

(Alıntılar yaptığım Ali Küçük Tefsiri Besairul Kur'an, Google Play'de uygulaması mevcut. Kitap olarak da satın alabilirsiniz. Youtube'da arama kısmına Ali Küçük diye aratırsanız, bütün surelerin tefsirlerinin ses kayıtları da var. Allah ondan razı olsun ona rahmet etsin)

Allahumme Salli Ala Seyyidina Muhammed.